

Nobis Policy Lab
www.nobispolicylab.nl

Henk de Poot
Melina McKim

Enschede 30 juni 2024

Geachte voorbereiders van de wet ter implementatie van Richtlijn (EU) 2022/2555,

Nobis Policy Lab onderzocht voor NCSC en WODC/Ministerie van Justitie de voorwaarden voor het tot stand komen van Security-by-Design in de Vitale Sector (De Poot, McKim, Dieleman & Spruit 2020)¹

In de gesprekken met vertegenwoordigers van de Vitale Sector kwam steeds terug dat het onderscheid tussen vitaal en niet-vitaal in Nederland ertoe leidde dat veel organisaties in veel sectoren minder direct over digitale dreigingen werden geïnformeerd.

Nobis Policy Lab ziet dan ook de voordelen van het uitbreiden van de Vitale Sector en leidt uit de Memorie van Toelichting, af dat in Nederland sprake zal zijn van **een minstens een vertienvoudiging** van het aantal organisaties dat Vitaal dan wel Belangrijk wordt geacht:

“Als rekenvoorbeeld, wanneer uitgegaan wordt van 1.000 meldingen per jaar, waaronder 900 meldingen vanuit nieuwe entiteiten en 100 vanuit entiteiten die nu al onder de Wbni vallen,” (blz. 55 paragraaf 8.1.3.)

... en een groei naar in totaal orde grootte 9.000 vitale en belangrijke organisaties:

“Uitgaande van **8.100 eerste registraties** van entiteiten, betekent dit eenmalige regeldrukkosten van $8.100 \times \text{€ } 120 = \text{€ } 972.000$.”
(blz. 54 paragraaf 8.1.1.)

De verwachte omvang van het aantal organisaties onder de NIB2 richtlijn is dus dubbel zo groot als in afgelopen jaren werd verondersteld. Voor veel organisaties (MKB, maar ook grootbedrijven) betekent dit dat zij zich nog niet hebben kunnen voorbereiden, terwijl ze vanaf maart 2025 onder scherp toezicht vallen, hun besturen adequaat moeten zijn opgeleid, alle medewerkers up-to-date kennis moeten hebben, en post-initiële training en opleiding op massieve schaal moet worden uitgerold in Nederland. De Franse evenknie van NCSC, het ANSSI, erkent dat hier een rol ligt en heeft inmiddels vele honderdduizenden burgers via online e-learnings bereikt. Naast e-learnings zullen ook serious gaming trainingen moeten worden ontwikkeld op grote schaal en naar de prioriteiten van elke sector.

Dit is een uitdaging voor Nederland dat nu nog officieel een heel beperkte vitale sector heeft².

Een realistische schatting van de investeringen die de sectoren moeten doen om up-to-speed te komen, ontbreekt op dit moment naar ons inzien in de Memorie van Toelichting.

Het advies is derhalve om:

¹ [Security-by-design in de vitale sector - Operational technology beveiligen vanuit Design Thinking perspectief](#)

Zie ook: Cybersecuritybeeld Nederland 2021 (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid 2021)

² Kamerstuk 20821-23, zie ook De Poot et al 2020, blz 23, 24

- voorafgaand aan de uiteindelijke wet een meer precies onderzoek te laten doen van deze kosten en de mogelijkheden om trainingen op de schaal van vele tienduizenden betrokkenen te organiseren inclusief de certificering en microcredentials. Het is niet evident dat in de huidige regeerperiode al gelden zijn gereserveerd om deze grootschalige trainingen mogelijk te maken. Hier zal dus door de nieuwe regering over adequate budgetten moeten worden gesproken om de ambitie dat Nederland de NIS2 richtlijn kan realiseren waar te maken. Schattingen in de orde van 75-100 duizend trainingen op alle niveaus van werkvloer tot bestuurskamer. In de calculatie moeten de kosten ontwikkeling van de trainingen zowel aan overheidszijde als bij de sectoren eerlijk in beeld komen en hoge prioriteit krijgen.
- E.e.a. betekent ook dat veel toezichthouders er komende jaren taken verkrijgen. Deze zijn in het conceptwetsvoorstel nog geordend volgens de huidige ministeries, maar bij het aanstaande Kabinet Schoof zal opnieuw moeten worden bepaald welk ministerie voor welke dossiers verantwoordelijk is.³

³ **Artikel 16:** Bevoegdheden zijn 2 dagen na de inspraaktermijn al verouderd

S.v.p. nagaan of

- De Minister van Klimaat en Groene Groei de bevoegdheden overneemt van de Minister van Klimaat en Energie, inzake sector
 - Energie?
- De Minister van Economische Zaken de bevoegdheden overneemt van de Minister van Economische Zaken en Klimaat, inzake sectoren
 - Digitale Infrastructuur?
 - Beheer van ICT-diensten (business to business)?
 - Ruimtevaart?
 - Post- en [...]?
 - Vervaardiging?
 - Digitale aanbieders?
- De Minister van Volksgezondheid de bevoegdheden overneemt van de Minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport, inzake sectoren
 - Gezondheidszorg?
 - Vervaardiging?
- De Minister van Binnenlandse Zaken de bevoegdheden overneemt van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, inzake sector
 - Overheid?
- De Minister van Landbouw de bevoegdheden overneemt van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, inzake sector
 - Productie, verwerking en distributie van levensmiddelen?